

■ ناسازگاری‌های درونی نظام آماری کشور

دفتر بررسی‌های اقتصادی

پیش‌نوشتار

آمار به خوردی خود محصول نهایی نیست، بلکه واسطه‌ای در راه خدمت به سایر علوم و شناخت مسائل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. از این رو، آمار باید به طریقی عرضه شود که استفاده‌کنندگان (مردم، دولت، بخش خصوصی، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و سازمان‌های بین‌المللی) به سهولت بتوانند آن را به کار گیرند. این امر تنها زمانی امکانپذیر است که نظام آماری از توانایی کافی برای عرضه مطلوب و به موقع آمار در قالبی علمی داشته باشد.

۱-۱- فقدان سیاست کلی آماری
فقدان خط‌مشی کلی و اصولی، از مشکلات عمده تولید آمار در ایران است. در نبود این خط‌مشی، ادارات آمار و وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های دولتی سلیقه‌ها و سیستم‌های فردی اعمال می‌کنند و چون دوران تصدی مسئولان واحدهای آماری نیز غالباً کوتاه است، در نتیجه جریان تولید آمار دستخوش تشتت است و کمتر برنامه مدون، هماهنگ و درازمدتی منطبق با نیازها و خواست‌های روز مسئولان، برنامه‌ریزان و سایر متقاضیان آمار وجود دارد که نقش هماهنگ‌کننده سازمان‌ها را ایفا کند.

۱- کمبودها و مشکلات آمار در ایران

در حال حاضر تولید آمار، چه آمارهای ناشی از آمارگیری‌ها (نمونه‌ای و تمام‌شماری) و چه آمارهای اداری (نستی) در ایران با مشکلات، کمبودها و نواقص زیادی مواجه است که به تعدادی از مهمترین آنها اشاره می‌کنیم:

۱-۲- کمبودها و حفره‌های آماری
تولید آمار غالباً فاقد پوشش و جامعیت موضوعی و زمانی است. در زمینه‌هایی چون بازرگانی داخلی، خدمات، حمل و نقل، اشتغال و بیکاری، کمتر آمار مورد اعتمادی وجود دارد. به علاوه چون تهیه حساب‌های

گزارش ویدیو

گردیده و در نتیجه از دقت پاسخ‌ها کاسته شده است.

۱-۴- عدم انتشار بهنگام آمار

تأخیر در انتشار نتایج آمارگیری‌ها موجب شده است که پاره‌ای از آنها مصرف تاریخی پیدا کند و نتواند برای تصمیم‌گیری‌های روز استفاده شود. همچنین آمارگیری‌های زیادی صورت می‌گیرد که نتایج آنها یا انتشار نمی‌یابد یا انتشار دانی نیست. به‌علاوه، پاره‌ای از آمارها بدون مجوز قانونی و بنا بر تشخیص یکی از مسئولان، محرمانه تلقی می‌شود و احتمالاً حالت معامله یا خرید و فروش می‌یابد. برای محرمانه بودن آمار، ضابطه و دلیل و توجیهی وجود ندارد و معمولاً تصمیم‌ها، فردی، خودسرانه و غیرقانونی است.

۱-۵- کمبود نیروی انسانی

کمبود نیروی انسانی متخصص در زمینه آمار، موجب پیدایش تنگناهای زیادی در زمینه طراحی، انجام محاسبات آماری، اجرا، استخراج و تجزیه و تحلیل دقیق آمار شده است. مهاجرت آمارشناسان به خارج از کشور، انحلال مؤسسه آموزش عالی آمار و ادغام آن در دانشگاه‌ها و اشتغال آمارشناسان به فعالیت‌های غیر آماری بر شدت کمبود افزوده است. به‌علاوه، اهمیت آمار برای اغلب مسئولان ناشناخته است و از جمله مشاغل درجه دوم به حساب

ملی، که چارچوب منسجمی برای نشان دادن حفره‌های آماری است، را مرکز آمار ایران که سازمان مسئول هماهنگی آمار در کشور است انجام نمی‌دهد، این مرکز در جریان کمبودهای آماری به نحو مطلوب قرار نمی‌گیرد.

۱-۳- وجود چندباره کاری در تولید آمار

بی‌تأثیر بودن وجود شورای عالی آمار موجب چندباره کاری در فعالیت‌های آماری می‌شود و در پاره‌ای موارد، آمار مربوط به یک موضوع را چند سازمان تولید می‌کنند. این روش، هم هزینه تولید آمار را افزایش می‌دهد و هم موجب می‌شود که چندین دستگاه برای جمع‌آوری آمار یک موضوع به واحدهای آماری مراجعه کنند. به‌علاوه تداوم این چندباره کاری‌ها، استفاده‌کنندگان از آمار را دچار سردرگمی و تردید کرده است. نمونه بارز این وضع، مراجعه مرکز آمار ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، وزارت کار و امور اجتماعی، وزارت صنایع و حتی پاره‌ای از دستگاه‌های دیگر به کارگاه‌های صنعتی است که فعالیت همه آنها در یک طرح آماری ادغام شدنی است. علاوه بر این، مراجعه مکرر سازمان‌های مختلف به منابع اطلاعاتی برای اخذ اطلاعات مشابه که ناشی از ناهماهنگی دستگاه‌های آماری است، موجب خستگی و بی‌علاقگی واحدهای پاسخگو به پرسشنامه‌های آماری

کمتر موردی می‌توان یافت که دستگاه تهیه‌کننده آمار، طرح فنی آماری خویش را مستشرکند و در اختیار کارشناسان و آمارشناسان قرار دهد.

نمونه آمار نادرست، رقم مربوط به رشد جمعیت در ایران است. براساس سرشماری سال ۱۳۶۵، رشد جمعیت کشور ۳/۹ درصد در سال اعلام شده است که نسبت به رشد قبل از سرشماری که ۲/۷ درصد اعلام شده بود نمی‌توانست واقعیت داشته باشد. بعد از اجرای طرح آمارگیری جاری جمعیت در سال ۱۳۷۰، رشد جمعیت کشور حدود ۲/۷ درصد اعلام شد. در سال گذشته وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، رشد جمعیت ایران را ۱/۸ اعلام کرد. از لحاظ علمی والگوهای موجود جمعیت در جهان، هیچ یک از افزایش‌ها و کاهش‌های رشد فوق در مدت زمانی کوتاه نمی‌تواند پذیرفتنی باشد. نه از لحاظ علمی و نه از لحاظ تجربی طی یک سال، رشد جمعیت از ۲/۷ به ۱/۸ کاهش پیدا نمی‌کند. جمعیت‌شناسان و آمارشناسان می‌دانند که کاهش یک درصدی رشد جمعیت لااقل به ده سال زمان نیاز دارد، آن هم مشروط بر آن که با تنظیم خانواده و توسعه اقتصادی و اجتماعی همراه باشد. رشد ۳/۹ درصدی سال ۱۳۶۵ نسبت به زمان قبل از خود (۲/۷ درصد) نیز نمی‌تواند پذیرفتنی باشد. اشکال را باید در کیفیت نامطلوب آمارها و درک نادرست افراد از عدد و رقم جستجو کرد که چنین ارقامی را باور کرده‌اند و نامشولانه آن را منتشر می‌کنند.

می‌آید. از این رو معمولاً افراد بی‌تخصص و کم‌سواد را به تولید آمار می‌گمارند. استفاده از این روش، به ویژه در مورد آمارهای ثبتی مصداق بیشتری دارد.

۱-۶- عدم رعایت تعاریف، مفاهیم و طبقه‌بندی‌های یکسان و علمی

بی‌توجهی به تعاریف و مفاهیم همچنین طبقه‌بندی‌های یکسان در آمارگیری‌ها و تهیه آمارهای تکراری موجب شده است تا ارقام و اطلاعاتی که دستگاه‌های مختلف انتشار می‌دهند خاصیت جمع‌پذیری و قابلیت مقایسه نداشته باشند و در صحت و دقت آمارها تردید پدید آید.

۱-۷- کمبود چارچوب‌های آماری

وجود چارچوب‌های آماری بهنگام و کامل، از ضروریات آمارگیری‌های نمونه‌ای است. وجود چارچوب‌های آماری «نابهنگام» و ناقص موجب شده است دستگاه‌های تولیدکننده آمار از چارچوب‌های متفاوت در زمان‌های مختلف برای نمونه‌گیری‌ها استفاده کنند و همین امر نتایج آمارگیری‌ها را زیر سؤال می‌برد و از کاربرد آمار می‌کاهد.

۱-۸- انتشار آمار نادرست و غیر علمی

بی‌توجهی به پاره‌ای نکات علمی در اجرای طرح‌های آماری و احتمالاً ناآگاهی مسئولان از شناخت و درک عدد و رقم، در مواردی موجب انتشار آمار و ارقام غیرواقعی و گمراه‌کننده می‌شود. این بی‌توجهی ممکن است از تهیه طرح تا انتشار نتایج رخ دهد.

۹-۱- کمبود آموزش علمی

فقدان سیستم آموزشی مناسب برای بهنگام کردن دانش فنی و تخصصی دست‌اندرکاران، از جمله مشکلات عمده است. همین امر موجب شده است که به روش‌های نوین علمی در تولید آمار کمتر توجه شود و هزینه تولید آمار بالا باشد. در سال‌های اخیر کمتر موردی می‌توان یافت که، کارکنان ادارات آمار برای بهنگام کردن اطلاعات خویش، در دوره‌های آموزشی شرکت کرده باشند.

۱۰-۱- کمبود ارتباط بین تولیدکنندگان و استفاده‌کنندگان از آمار

فقدان همکاری و هماهنگی بین تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان آمار و عدم درک خواسته‌های یکدیگر موجب شده است که آمارهای موجود در ارتباط با نیازهای واقعی برنامه‌ریزی و مدیریت جامعه نباشد و در نتیجه آمارهای کم مصرفی تولید شود همچنین بین دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی با ادارات تولیدکننده آمار در نظام دولتی بحث‌های علمی در مورد طرح‌های آماری و آزمایش روش‌های نوین آماری رایج نیست، حال آن‌که توسعه نظری آمار و معرفی فرمول‌های جدید آماری ناشی از همکاری ادارات آمار با دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی است.

۱۱-۱- تعویض سریع مسئولان آماری

تغییرات سریع مسئولان آمار (به دلیل

پرزحمت بودن و دیربازده بودن فعالیت‌های آماری و درک نشدن اهمیت آمار) از طرف مسئولان، موجب شده است که این افراد نتوانند نتایج طرح‌های پیشنهادی یا دیگرگونی‌هایی را که در طرح‌های آماری به عمل می‌آورند، بررسی کنند و از تجربه‌های خویش برای رفع نواقص و کمبودهای طرح‌های آماری آینده استفاده کنند. برای نمونه، پس از پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون هفت بار رئیس مرکز آمار ایران، که علمی‌ترین سازمان آماری کشور محسوب می‌شود، تغییر یافته است. حال آن‌که تغییر رؤسای سازمان‌های آماری در کشورهای اروپای غربی معمولاً با مرگ یا بازنشستگی همراه است.

۱۲-۱- نفوذپذیری آمارها

اداره‌های آمار در دستگاه‌های دولتی، تحت نظارت فنی واداری مدیریت سازمان مشوع خود قرار دارند و به ناچار تحت تأثیر هدف‌های توجیهی و تبلیغی دستگاه مربوطه عمل می‌کنند. این ادارات در نتیجه دورشدن از بی‌طرفی، آمارهایی منتشر می‌کنند که در صحت آنها تردید فراوان وجود دارد. همین امر موجب نوعی دل‌سردی و بی‌اعتقادی به عدد و رقم در میان تولیدکنندگان و استفاده‌کنندگان آمار شده است. نفوذپذیری درآمارهای ثبتی به مسراتب بیشتر از آمارهای ناشی از آمارگیری‌هاست.

۱-۱۳- بی‌هدفی در تهیه آمارها
تهیه پاره‌ای از آمارها در دستگاه‌های دولتی به صورت سنت و فرهنگ درآمده است، بدون آن که کاربرد یا هدف از تهیه آن مشخص باشد یا با نیازهای روز سازگاری داشته باشد. پاره‌ای از آمارهای اداری را می‌توان یافت که طی چندین دهه تغییری در نحوه تهیه و انتشار آنها داده نشده است و پدیدایش ضرورت‌ها و کاربردهای تازه موجب نگردیده که در نحوه تهیه و انتشار این‌گونه آمارها تحولی رخ دهد و روش ثبت، استخراج و انتشار آنها با نیازهای کاربردی روز سازگار شود.

۱-۱۴- بهره‌گیری اندک از کامپیوتر
با آن که در حال حاضر کامپیوتر در غالب اداره‌های آماری ایران وجود دارد، متأسفانه از این ابزار کمتر برای محاسبات، کنترل ارقام، بررسی و کشف ارتباط درونی ارقام، برآوردهای مختلف و... استفاده مؤثر می‌شود و دانش بهره‌گیری از این ابزار در دستگاه‌های آماری کمتر به چشم می‌خورد.

۱-۱۵- ناهماهنگی نظام آماری و تشکیلات آمار در ایران
بالارفتن قابلیت اعتماد به داده‌های آماری در هر کشور تا حد زیادی تابع نظام آماری آن کشور است. این نظام آماری است که اطلاعات مورد نیاز دستگاه برنامه‌ریزی، پیدانشگاه‌ها و مؤسسه‌های تحقیقاتی و مدیران جامعه رانیه می‌کند و زمینه شناخت مسائل و مشکلات را از زوایای مختلف فراهم می‌سازد و این ابزار علمی را در خدمت توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی قرار می‌دهد.
دایران پس از سپری شدن بیش از نیم قرن از وجود قوانین و مقررات جامع برای تهیه آمار و گذشت دو دهه از قانون سال ۱۳۵۳ مرکز آمار ایران، هنوز نظام آماری، در عمل با مشکلات فراوانی برای تولید آمار مواجه است و کمبود آمار مهمترین مشکل در برنامه‌ریزی کشور ذکر می‌شود.
۱-۱۶- بی‌توجهی نظام آماری کشور به فراهم کردن نیازهای اطلاعاتی متقاضیان آمار
قانون مرکز آمار ایران فقط در انتشار سالنامه آماری کشور صراحت دارد و در انتشار بهنگام اطلاعات و تفصیل ارقام جمع‌آوری شده چنین صراحتی وجود ندارد. بنابراین، مجموعه آماری کشور خود را در چارچوب قانون، آن چنان که باید و شاید ملزم نمی‌بیند تا خدمات آماری کارآمدی به عموم مردم و مصرف‌کنندگان ارائه دهد. اگر پذیرفته شود که برای بهینه‌سازی عملکرد اقتصاد متکی بر بازار، سنجش عملکرد سیاست‌ها و شفاف بودن نتایج رفتارها ضرورت دارد، آن وقت مشخص می‌شود که پوشش خدمات آماری کشور باید طیف به مراتب گسترده‌تری از متقاضیان را در برگیرد. چنین شناختی در مجموعه آماری کشور وجود ندارد. حتی در مواردی که مرکز آمار یا یک سازمان آماری کشور به اصرار حاضر می‌شود اطلاعات آماری خود را در اختیار بخش غیردولتی و محققان و کارشناسان قرار دهد، همیشه تأکید

گزارش ویژه

پیش‌بینی می‌شود. در بیشتر کشورها دفتر مرکزی آمار (سازمان مرکزی آمار) مسئولیت ایجاد سازگاری در تولید آمار و رسیدگی فنی و علمی به طرح‌های آماری را هم به منظور جلوگیری از تولید آمارهای تکراری و هم به منظور رسیدگی کیفی و افزایش اعتماد و جمع‌پذیری و مقایسه برعهده دارد.

در ایران طبق قانون، شورای عالی آمار مرجع سیاست‌گذاری و تعیین‌کننده توزیع فعالیت‌های آماری بین سازمان‌های دولتی و مشخص‌کننده اولویت‌های آماری است. به علاوه این شورا می‌تواند نسبت به تأمین اعتبار طرح‌های آماری اظهارنظر کند. تصمیمات شورا برای کلیه دستگاه‌ها لازم‌الاجراست. متأسفانه این شورا طی سال‌های اخیر کمتر جلسه‌ای داشته و عملاً بی‌اثر بوده است. علاوه بر این، سازمان برنامه و بودجه، که دستگاه تنظیم‌کننده بودجه است، می‌تواند هنگام رسیدگی به بودجه و برنامه سازمان‌ها، جلوی دوباره‌کاری و اتلاف منابع را در تولید آمار بگیرد.

مکانیزم دیگر، برقراری سازگاری و ایجاد هماهنگی در تولید آمار و وظایف قانونی پیش‌بینی شده برای سازمان مرکزی آمار است. در قانون مرکز آمار ایران برای این سازمان وظایفی پیش‌بینی شده است که، در صورت انجام آنها جلوی بسیاری از تکرارها گرفته خواهد شد.

در وظایف مرکز آمار کشورمان حداقل پنج وظیفه پیش‌بینی شده است که می‌تواند

می‌شود که آمارها و اطلاعات دریافت شده استناد پذیر نیست. به این ترتیب، اولاً بخش دولتی به مراتب سهل‌تر از بخش خصوصی و محققان کشور از اطلاعات مطلع می‌شود و بسیار سریع‌تر از دیگران بروز بحران و رکود یا رونق را لمس می‌کند و از امکانات و منابع ملی بهره‌مند می‌شود. ثانیاً دستگاه تولیدکننده آمار بی‌اعتمادی خود را نسبت به کار نشان می‌دهد و از سندیت آمار می‌کاهد و نتایج تحقیقات بعدی را نیز زیر سؤال می‌برد.

رفار تبعیض‌آمیز مسئولان آماری عامل بازدارنده عملکرد اقتصاد آزاد در صحنه اقتصاد کشور باقی مانده است. حتی اگر هیچ‌یک از نقایص متعدد بررسی شده در نظام آماری کشور وجود نمی‌داشت، صرف حضور نقص کنونی سبب می‌شود تجدیدنظر در قوانین آماری اطلاعاتی کشور ضرورتی اجتناب‌ناپذیر باشد.

۲- تلاش‌هایی برای سازگاری در تولید آمار کشور

برای ایجاد سازگاری و هماهنگی در تولید آمار و جلوگیری از چندباره‌کاری و اتلاف منابع، مکانیزم‌های متفاوتی در کشورها به کار گرفته می‌شود. این مکانیزم‌ها را عموماً سازمان مرکزی آمار از طریق مالی، قانونی یا نوع آمار تولیدی به کار می‌گیرد و معمولاً روش‌های کنترل و نظارت در قوانین و مقررات آماری و بودجه‌ای کشورها

محسوب می‌شود. باید توجه داشت که سازمان برنامه و بودجه در برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور مبنای ارزیابی توسعه را حساب‌های ملی تدوین شده مرکز آمار ایران قرار داده بود.

۲-۲- تهیه تعاریف، مفاهیم، معیارها و طبقه‌بندی‌های آماری

به‌کارگیری تعاریف، مفاهیم و طبقه‌بندی‌های یکساخت و استاندارد از ضروریات تولید آمار در هر کشور است؛ زیرا بدون رعایت تعاریف و مفاهیم و طبقه‌بندی یکسان و استاندارد، آمارها خاصیت جمع‌پذیری و مقایسه نخواهند داشت. در حال حاضر تقریباً تمامی کشورهای جهان در تهیه آمارهای خود در زمینه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از تعاریف و مفاهیم و طبقه‌بندی‌های بین‌المللی، که سازمان ملل متحد و آژانس‌های تخصصی آن تهیه و منتشر کرده‌اند، استفاده می‌کنند؛ هرچند که با توجه به شرایط داخلی مختصر تغییراتی نیز در آن می‌دهند.

تهیه تعاریف، مفاهیم و طبقه‌بندی‌های یکسان و اعمال آن برای جمع‌آوری آمار در کشورمان، در شمار وظایف مرکز آمار ایران قرار دارد که سازمان‌های آماری باید در تولید آمار آنها را رعایت نمایند، ولی عملاً مرکز آمار ایران در اعمال این وظیفه و برقراری هماهنگی برای تولید آمار در کشور چندان موفق نبوده است. البته اغلب سازمان‌ها در تهیه آمارها از تعاریف، مفاهیم

ایزاری مؤثر برای برقراری سازگاری و هماهنگی در تولید آمار باشد و این مرکز را در اعمال وظایف خود، سازمان مرکزی و مادر آمار، یاری دهد. این پنج وظیفه عبارت‌اند از:

۲-۱- تهیه محاسبات ملی

محاسبات ملی، تصویر آماری کلیه فعالیت‌های اقتصادی در هر کشور است. محاسبات ملی پارچوبی است که، تقریباً کلیه آمارهای اقتصادی در آن خلاصه می‌شود، روابط بین آمارها به خوبی مشخص و نواقص و کمبودهای آماری آشکار می‌گردد. محاسبات ملی الگویی است که نظام آماری را در جمع‌آوری و تولید آمار مورد نیاز برنامه‌ریزی‌های اقتصادی و اجتماعی هدایت می‌کند و روابط درونی آمارها را به خوبی نشان می‌دهد. از این رو، در بیشتر کشورها وظیفه تهیه حساب‌های ملی با دفتر ملی آمار یا سازمان مرکزی آمار است.

در ایران نیز تهیه حساب‌های ملی از وظایف قانونی مرکز آمار ایران است، ولی در عمل، این بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است که حساب‌های ملی را تهیه و منتشر می‌کند. مرکز آمار ایران طی حیات خود قادر نبوده است حساب‌های ملی کشور را سالانه محاسبه و منتشر کند. اگرچه، مرکز آمار ایران فعالیت‌های زیادی در زمینه تهیه حساب‌های ملی انجام داده و گزارش‌های متعددی تهیه کرده است، ولی هنوز این کار شکل جاری و مستمر به خود نگرفته است و مرجع اصلی حساب‌های ملی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

گزارش ویژه

کند تا احتمالاً جلوی تولید آمارهای بی‌مصرف و غیرقابل اعتماد را بگیرد و به سازمان‌ها توصیه کند که آمارهای مورد نیاز جامعه را تولید نمایند. فلسفه تهیه سالنامه آماری کشور از سوی مرکز آمار ایران نیز در راستای ایفای چنین وظیفه‌ای بوده است.

۲-۵- تهیه و بهنگام نگاه داشتن چارچوب‌های آماری

از جمله وظایف سازمان‌های مرکزی آمار، تهیه چارچوب‌های آماری و بهنگام نگاه داشتن آن برای استفاده کلیه اداره‌های آمار است. بر اساس تعریف، چارچوب آماری فهرست کلیه واحدهایی (مانند خانوارها برای آمارگیری جمعیت) است که برای آمارگیری‌های نمونه‌ای استفاده می‌شود. این بدان مفهوم است که، هر یک از وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های دولتی و غیردولتی برای انجام آمارگیری نمونه‌ای به چارچوب آماری نیاز خواهند داشت. سازمان مرکزی آمار با اجرای این وظیفه می‌تواند مکانیزم مؤثری برای ایجاد سازگاری درونی بین آمارها و بالابردن قابلیت مقایسه و جمع‌پذیری داده‌های آماری و نیز اطلاع از آمارهایی باشد که ارگان‌های مختلف کشور جمع‌آوری می‌کنند. با این دیدگاه، چنین وظیفه‌ای در قانون مرکز آمار ایران در زمره مسئولیت‌های این مرکز قرار گرفته است.

□□□

و طبقه‌بندی‌های بین‌المللی استفاده می‌کنند، ولی ناهماهنگی و دخل و تصرف‌های غیرعلمی در بسیاری موارد قابلیت مقایسه و جمع‌پذیری ارقام را از بین برده است.

۲-۳- ارائه راهنمایی‌های فنی به اداره‌های آمار، وزارتخانه‌ها و مؤسسه‌های دولتی

اجرای این مسئولیت موجب خواهد شد که آمار بر پایه روش‌های علمی و قابل اعتماد جمع‌آوری و منتشر شود، از اتلاف منابع و جمع‌آوری آمارهای غیرقابل اعتماد بی‌مصرف خودداری شود و سازگاری بین آمارها حفظ گردد. از این روست که وظیفه فوق در قانون سازمان مرکزی آمار کشورها پیش‌بینی می‌شود. این شرط در قانون مرکز آمار ایران نیز پیش‌بینی شده است، ولی به دلیل ضعف کارشناسی و بی‌توجهی به اهمیت چنین مسئولیتی، عملاً اجرای این وظیفه نادیده گرفته شده است و در کمتر موردی سازمان‌ها از راهنمایی‌های فنی و علمی مرکز آمار ایران بهره‌گیری کرده‌اند.

۲-۴- تهیه و انتشار سالنامه آماری کشور
جمع‌آوری کلیه آمارهای تهیه شده و انتشار آنها در مجموعه‌ای به نام «سالنامه آماری کشور» توسط سازمان مرکزی آمار موجب خواهد شد که سازمان مذکور در جریان تولید و انتشار کلیه آمارها قرارگیرد و از این وظیفه به عنوان مکانیزم هماهنگی استفاده